

# Boekbesprekingen

## Kijk op kroon- en brugwerk

Dit boek is in 2000 verschenen als 'A textbook of fixed prosthodontics, the Scandinavian approach'. Allereerst wordt in die Scandinavische benadering beschreven, waarin wordt bepleit voor een op het individu gerichte prothetische benadering, waarbij variatie in aantal, stand en positie van gebits-elementen kunnen samengaan met een gezonde mond en een goede functie. Vervolgens komen nadere behandeloverwegingen en het belang van een gedegen voorbereidende behandeling (preventie, restauratieve en parodontale behandeling) en evaluatie ervan bij kroon- en brugwerk aan de orde. Preprothetische orthodontie, functionele aspecten en risicotaxaties worden besproken. Sprekend is de redenering dat kroon- en brugwerk vaak nodig is bij een verleden met een verhoogd cariës- en parodontaal risico, waardoor ditzelfde kroon- en brugwerk vervolgens wordt bedreigd. Hierna volgt een vrij summier overzicht van materialen voor en biomechanische aspecten van kroon- en brugwerk. De bespreking van toxiciteit en overgevoeligheid maakt daarna weer veel goed.

Tevens worden aspecten van het klinisch handelen beschreven (zoals prepareren, vormgeving kronen, (stift)opbouwen). Opmerkelijk is de uitspraak dat gezichtsbogen in Scandinavië nauwelijks worden gebruikt en dat totale rehabilitaties veelal met middelwaarde-articulatoren worden uitgevoerd. Ook adviseert men eenvoud voor de occlusale vormgeving: respecteer de anatomie van omgevende gebits-elementen en streef niet dogmatisch naar een ideaal occlusiepatroon.

Helaas is de 'moderne kijk' wat te veelbelovend. Zo is het laatste hoofdstuk een pleidooi voor evidence-based tandheelkunde, terwijl het boek daar zelf geen voorbeeld van is. Onderzoeksresultaten worden nauwelijks vergeleken. Jammer is dat ontwikkelingen, zoals de adhesieve prothetiek, slechts globaal worden beschreven. Ook inhoudelijk is het regelmatig weinig specifiek, wat de vraag oproept of student dan wel tandarts voldoende van zijn gading vindt. Het aardige is niettemin dat de gepresenteerde casuïstiek van alledag is, wat de lezer zeker zal aanspreken. De tekst ondersteunt de boodschap van de Scandinavische benadering: voor de gemiddelde patiënt wordt doeltreffend kroon- en brugwerk verkregen door terughoudend en voorspelbaar te handelen. En dat zal velen aanspreken.

**D.J. Witter, Nijmegen en C.M. Kreulen, Molenhoek**

S. Karlsson, K. Nilner, B.L. Dahl (eds)/M.A.J. van Waas (red NL-versie)

### Een moderne kijk op kroon- en brugwerk

Houten: Prelum uitgevers, 2007

368 bl., geïll. € 149,00. ISBN 978 90 8562 019 8

## Kinderboek over tand- heelkunde

In de huidige tijd waarin gebitten van kinderen meer aandacht moeten krijgen, is het een goed initiatief een kinderboek uit te brengen vol informatie over tanden en kiezen voor jeugdigen. 'Het gekke bekken en gave tandenboek' is een leuk uitziend boek met een aantrekkelijke titel. Het boek bevat veel illustraties en foto's. 'Eye-catchers' in de vorm van 'tips' en 'doen' wisselen elkaar af. Veel verschillende lettertypen worden gebruikt. De auteur werd bij de samenstelling van het boek geholpen door een tandarts die veel ervaring heeft met kinderen. De uitgave wekt een hoge verwachting, helaas kan deze niet worden waargemaakt.

Het boek wordt aanbevolen voor kinderen in de leeftijd van 6 tot 14 jaar. De auteur geeft zelf aan dat bij jongere kinderen het vooral de ouders zullen zijn die samen met de kinderen over de onderwerpen lezen die op dat moment spelen. De vraag is in hoeverre kinderen alles daadwerkelijk willen weten. Wellicht worden eerder de ouders bedoeld.

Het boek pretendeert alle informatie te geven die een kind nodig heeft om zijn gebit mooi en gezond te houden. Er is informatie over poetsen, plaque, gezond eten, beugels en angst. Het is gemakkelijk leesbaar en er is gepoogd het voor kinderen zo begrijpelijk mogelijk te verwoorden. Wellicht mede daardoor is de informatie op veel punten niet volledig of zelfs onjuist. Zo wordt in het boek bijvoorbeeld gesproken over fluor waar fluoride wordt bedoeld en zou cariës besmettelijk zijn. Met enige regelmaat spreekt de auteur zichzelf tegen. Wanneer kinderen kennis willen vergaren over een onderwerp, is het belangrijk dat de juiste informatie wordt aangereikt. Het is weinig zinvol iets te schrijven dat anders moet worden uitgelegd dan er staat. Een mondzorgverlener zal bij het lezen van de verschillende onderwerpen zich verbazen over hoe zaken worden voorgesteld.

Dit boek is absoluut met een goede intentie geschreven, maar komt helaas niet tot zijn recht.

**D. Gambon, Rotterdam**

M. Baseler

### Het gekke bekken en gave tandenboek

Vianen/Antwerpen: The House of Books, 2007

95 bl., geïll. € 14,50 ISBN 978 90 443 1932 3



## Enkeltandvervanging in de esthetische zone

Op woensdag 27 juni 2007 promoveerde L. Meijndert aan de Rijksuniversiteit Groningen tot doctor op een proefschrift over 3 verschillende behandelprotocollen voor lokale augmentaties. In dit proefschrift wordt een methode beschreven om gestandaardiseerd beelddocumentatie van implantaten in het esthetische gebied vast te leggen. Deze methode werd toegepast als evaluatiemiddel ('Implant Crown Aesthetic Index') voor de resultaten van implantatie en pre-implantologische maatregelen in de esthetische zone. De auteur beschrijft vervolgens een onderzoek bij 15 patiënten met een lokaal alveolair botdefect en een implantaatwens. De pre-implantologische augmentatie werd in 3 groepen uitgevoerd: 1. met kinbot met membraan; 2. met kinbot en zonder membraan; en 3. met Bio-Oss® met membraan. Naast klinische parameters werd ook naar histologische parameters gekeken.

In een volgend onderzoek werd bij 93 parodontaal gezonde patiënten met een enkeltandvervanging bekeken in hoeverre pathogene micro-organismen pre-implantologisch en 1 jaar na belasting konden worden aangetoond. Vervolgens werd bij 93 patiënten, die een enkeltandvervanging en een pre-implantologische augmentatie ondergingen (verdeeld in 3 groepen zoals beschreven), prospectief nagegaan wat de klinische en radiologische resultaten waren gemeten op 4 relevante tijdstippen. Vervolgens werden de resultaten op esthetisch gebied getoetst aan de eerder ontwikkelde Implant Crown Aesthetic Index. De resultaten werden door zowel de tandarts-implantologen/tandartsen als de patiënten beoordeeld. Er werd tevens gekeken naar correlaties tussen subjectieve en objectieve bevindingen. Er bestond een significante relatie tussen de bevindingen van mondzorgverleners en patiënten voor de implantaatomgevende mucosa. Echter, voor de esthetiek van de kroon was er een duidelijk verschil in beoordeling.

Het geheel is een lezenswaardig boekwerk geworden en bevat veel praktische informatie op een gebied van de orale implantologie in het algemeen, de esthetische implantologie in het bijzonder en de pre-implantologische chirurgie. Het boek kan daarom worden aangeraden voor de geïnteresseerde tandarts en kaakchirurg die zich met implantologie bezighoudt.

C.M. ten Bruggenkate, Leiderdorp

L. Meijndert

### Implant-supported single tooth replacement in the aesthetic zone

Groningen: Universiteit van Groningen, 2007

143 bl., geïll. ISDN 978 90 9021736 9. Academisch proefschrift

## De puzzel van orofaciale pijn

Dit boek van Türp et al is een fraai voorbeeld van een boek over orofaciale pijn waarin resultaten van recent wetenschappelijk onderzoek worden geïntegreerd in de klinische praktijk. De basis voor het boek wordt gevormd door de ontwikkelingen die zich in de neurofysiologie, de biochemie, de endocrinologie en de pathofysiologie hebben voltrokken. Hoewel er nog veel vragen onbeantwoord blijven, is er enorme vooruitgang geboekt ten aanzien van de kennis van perifere pijnmechanismen en de veranderingen die zich in het centrale zenuwstelsel kunnen voordoen. De directe consequenties die deze processen hebben voor de diagnostiek van pijn en de behandelmogelijkheden worden in het tweede deel van het boek nader uitgewerkt voor de verschillende uitingsvormen van orofaciale pijn, bijvoorbeeld dentale pijn, myofasciale pijn en kaakgewrichtspijn. Voor de praktijk zeer bruikbare praktische richtlijnen worden beschreven. Pas aan het eind van dit deel van het

boek wordt aandacht gewijd aan de psychosociale impact van orofaciale pijn, waardoor dit belangrijke aspect wat onderbelicht blijft en een enigszins geïsoleerde plaats inneemt.

Als na het doornemen van het eerste deel de indruk ontstaat dat de pijnpuzzel grotendeels is opgelost, dan wordt de lezer in de laatste hoofdstukken van het boek zeker uit deze droom geholpen. De belangrijke

rol van de genetica bij pijn wordt steeds duidelijker, maar de kennis en het inzicht in de precieze klinische betekenis ervan staan nog in de kinderschoenen. Ook de kennis over de moleculaire processen die bij pijn een rol spelen, is nog volop in ontwikkeling en is nog veel onduidelijk over de lichamelijke en psychologische processen bij chronische pijn.

Dit boek geeft inzicht in de complexiteit van orofaciale pijn. Op een zakelijke manier wordt de actuele stand van zaken besproken en ieder hoofdstuk gaat vergezeld van recente en relevante referenties. Het boek is daarom voor de (pijn)specialist een 'must'. Maar ook voor de algemeen practicus bevat dit boek veel waardevolle informatie en ook stof tot nadenken.

B. Stegenga, Groningen

J.S. Türp, C. Sommer, A. Hugger (eds)

### The puzzle of orofacial pain. Integrating research into clinical management

Basel: Karger, 2007

254 bl., geïll. 178,50. ISBN 978 3 8055 8270 4

